

На основу члана 27. Статута Туристичке организације (Службени лист Града Ниша бр. 83/2007 и 151/2016), Управни одбор Туристичке организације општине Гаџин Хан , на седници одржаној 11.12. 2020. године , донео је:

ОДЛУКУ

о усвајању Плана рада и активности за 2021. годину

Члан 1.

Усваја се План рада и активности Туристичке организације општине Гаџин Хан за 2021. годину.

Члан 2.

Предлог Плана рада и активности Туристичке организације општине Гаџин Хан за 2021. годину саставни је део ове Одлуке.

Број : 623-2020

У Гаџином Хану , 11. децембра 2020. године

УПРАВНИ ОДБОР
ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ОПШТИНЕ ГАЏИН ХАН

ПРЕДСЕДНИК

Станоје Стојановић

**Туристичка организација
Општине Гадин Хан**

**План рада и активности
за 2021. годину**

ДЕЦЕМБАР 2020. ГОДИНЕ

Туристичка организација општине Гаџин Хан реализује активности на развоју и промоцији туризма, координације активности привредних и других субјеката у туризму на територији Општине Гаџин Хан, односно Запања, као и друге послове из члана 41. Закона о туризму и активности у складу са одлукама оснивача и Статутом.

План рада и активности за 2021. годину биће усклађен је са смерницама Стратегије развоја туризма Србије. Једна од водећих активности је израда Стратегије развоја туризма општине Гаџин Хан за 2021- 2025. годину.

План рада чиниће:

- активности којима ће се боље проpratити постојеће посете појединих локација на територији општине
- активности на додатном уређењу недовољно уређених туристичких локација
- активности на уређењу стаза и локалитета великог потенцијала

Све ове активности морају бити праћене сталним одржавањем контаката и сарадње са Туристичком организацијом Ниша, Туристичким организацијама суседних општина посебно у сувопланинском подручју, ТОС, као и перманентним и интензивним маркетингом помоћу свих доступних медија. Очекује се прикључење Општине Гаџин Хан Локалној акционој групи Катена Мунди коју за сада чине општине Бабушница, Бела Паланка и Нишка Бања. Сврха удруживања је заједнички рад на промоцији сувопланинског подручја, формирање заједничке туристичке понуде овог краја и постепено уређивање локалитета кроз реализацију пројеката који можемо да остваримо до износа од 5 000 евра у првом „позиву“.

Потенцијале за даљи развој туризма на територији Запања (која се највећим делом поклапа са територијом општине Гаџин Хан), можемо поделити на антропогене (културно-историјске, пре свега) и природне, тако да ће и предстојећа залагања бити усмерена на ове две врсте потенцијала.

Приоритети деловања у сврху унапређења туристичке понуде биће детаљније одређени Стратегијом развоја туризма која неће бити „канцеларијског,“ типа, већ урађена по европском партиципативном приступу - укључивањем свих заинтересованих страна, оличких странака, спортских удружења, планинарских клубова, удружења грађана, локалних предузетника, пољопривредника, пчелара, занатлија и других. На сличан начин су одређени и приоритети овог плана активности за предстојећу годину.

Реализација активности може бити условљена степеном подршке локалне самоуправе, сарадње локалног становништва, капацитетима Туристичке организације, висином буџета, као и тешко предвидим околностима проузроковани пандемијом КОВИД 19.

Природни потенцијали на територији Запања

Примарни природни потенцијал Запања представљају планине на овој територији, а то су Сува планина, која је 2016. године проглашена за Специјални резерват природе, Бабишка Гора и Селичевица. На овом ширем подручју, лоцирано је неколико тачака које или представљају потенцијал, или већ јесу посећене од стране хиљада излетника, заљубљеника у природу, бициклиста, планинара, параглајдериста, алпиниста и других „екстремних“ спортиста, и то током целе године.

Једна од најатрактивнијих туристичких дестинација у општини Гацин Хан је Специјални резерват природе „Сува планина“. Сува планина представља атрактивну дестинацију за велики број планинара који сваке године посети ову планину. Највиши врх ове планине је Трем са 1810 мнв.

Сува планина представља оазу нетакнуте природе. На обронцима ове планине расте преко 250 врста лековитог биља, а стока се узгаја на јединствен начин такозвани „сампас“. Стока се изведе на планину у рано пролеће а са планине спушта у села у касну јесен и у том периоду је препуштена самој себи и природи а једини додир са човеком има приликом доласка на појила.

Једна од природних лепота Суве планине која све више привлачи излетнике је река Ропот. Уз неколико лепих слапова, она је и редак природни феномен реке која нестаје готово у трену. Сваке године, обично у јуну, ова река нестаје и поново потече за неких осам месеци.

Најзначајнији извор у општини је извор у Горњем Душнику испод којег су изграђена два рибњака за узгој пастрмке а до Доњег Душника извором некада је постојало 17 воденица које представљају посебну атракцију овог краја.

На територији Запања постоји 143 локалитета из Римског периода. Један од најпознатијих је Градац који се налази у брду изнад села Тасковићи.

Комбинација добре путне инфраструктуре узбрдница, низбрдница и клисура као и чист ваздух из године у годину привлачи све већи број бициклиста.

Запање је погодно за развој ловног туризма. На територији општине Гацин Хан је постоји Ловачко удружење „Запање“ које газдује теренима за лов богатим дивљом свињом, срнећом дивљачи, зецом, лисицом, вуком, фазаном а последњих година све већи број страних туриста, највише из Италије долази да на овим теренима лови шумску шљуку и врши обуку ловачких паса на теренима богатим пољском јаребицом.

План рада за ову годину предвидео је интензивније уређење ових локалитета, као и прилазних стаза и путева, уз израду адекватне сигнализације. У 2021. години предвиђена су средства за израду знакова и обележавање планинарских стаза, за манифестације које се традиционално организују у сарадњи са планинарским удружењима.

У плану је наставак организације и омасовљење познатих успона на врхове Суве планине и Бабичке горе, уз које ће бити одржан и пригодан програм представљања општине и њених потенцијала и културно-историјског наслеђа учесницима успона и другим гостима. У питању су : Зимски успон на Трем, Успон на Соколов камен, Успон на Мосор, Успон на Криву буку и Освајање запањских врхова. Са планинарским клубовима из Запања, Ниша и региона већ су започети договори о већем броју успона на сувопланинске врхове са поласком са територије Запања.

Што се тиче осталих локација, у плану је уређење излетишта и прилазних путева атрактивних дестинација у подножју Запањских планина. Уређење ових локација условљено је решавањем имовинско-правних односа са власницима парцела.

Трем као највиши врх Суве планине уједно је и најпосећенији планински врх у Србији који годишње посети неколико хиљада планинара и заљубљеника у природу. Због вертикалних литица од неколико стотина метара, Јосиф Панчић је Суву планину назвао именом: „Алпи на југу Србије“.

Обзиром на веома добру посећеност Запања од стране бициклиста, планира се израда одређених свратишта на постојећим и новопланираним стазама. Мапирање јавних чесми које они могу користити и њихово текуће одржавање и евентуалне поправке, такође су неопходне активности. У сарадњи са бициклическим клубовима, потребно је трасирати стазу за брдски бициклизам и организовати повремена регионална и савезна такмичења.

Спровођење пројектне идеје на изради бициклическе стазе **Горње Драговље- Бели камен – Крива бука – Добра вода – Доњи Душник** један је од приоритета Туристичке организације општине Гацин Хан за наредну годину.

Већ је започето и мапирање и истраживање јама и пећина на Сувој планини од стране спелеолошких друштава, након чијег евентуалног уређења ће понуда локалитета за обилазак бити још већа.

Трасирање и уређење стазе кроз Запање која је део Европског пешачког пута је такође део планова за 2021. годину.

Са представницима ловачког удружења Запање договорена је даља сарадња на маркетиншком плану у сврху још веће посете ловаца из Србије и иностранства, када је у питању делимично заступљен комерцијални лов, рад на повећању смештајних капацитета и слично.

Културно-историјско наслеђе

Манифестације

Манифестације које доприносе унапређењу имиџа општине Гацин Хан и Запања су:

- **Пихтијада у Гркињи** – манифестација такмичарског карактера у припремању пихтија, одржава се 19. јануара на Богојављање у Гркињи
- **Успон на Бабичку гору** – успон планинара се одржава прве суботе у фебруару у Горњем Драговљу
- **Сабор ловаца у Запању** – организатор ЛУ „Запање“ Гацин Хан – одржава се сваке треће недеље у фебруару у Доњем Душнику
- **Зимски успон на „Трем“** – успон планинара са запањске стране одржава се задњи викенд у фебруару (субота) у Доњем Душнику
- **Тодорова субота** – манифестација се одржава на истоимени верски празник (фебруар – март) у Малом Крчимиру
- **Национална изложба паса „ЦАЦ Гацин Хан“** – одржава се средином априла у Гацином Хану
- **Запањски залогај** – одржава се средином јуна (манифестација није одржана у последње кетири године) у Гацином Хану
- **Видовдански сабор на Сувој планини** – задњи викенд у јуну уочи видовдана на месту званом „Три локве“ на Сувој планини
- **Јужноморавски дани црног лука у Топоници** – манифестација се одржава у другој половини јула у Топоници
- **Дани Запања у Доњем Душнику** – одржава се првог викенда у августу (субота и недеља) у Доњем Душнику
- **Југословенска колонија ликовних аматера „17 воденица“** – средином августа у Доњем Душнику
- **Освајање запањских врхова** – успон се одржава прве суботе у септембру док место одржавања зависи од самог врха до ког се иде. Ова манифестација је уврштена у календар активности ПСС као традиционална
- **Миљковићеве поетске свечаности** – манифестација се одржава у последњем кварталу у години у Гацином Хану

Видовдански сабор на Сувој планини, на месту званом Три локве, са излетницима и такмичарима из суседних општина: Беле Паланке, Власотинца, Бабушнице, Нишке бање и других насеља широм Србије је из године у годину све посећенији. Радиће се и на очувању етнолошких вредности Запања кроз изложбе, ревије, предавања, презентације и слично.

Драгутин Матић

Централна историјска личност, не само Запања, већ и шире, посебно кад су у питању 1. и 2. Балкански и Први светски рат, јесте Драгутин Матић, ратник-извиђач из запањског села Калетинац. Најпознатији је извиђач српских и савезничких снага у Европи током првог светског рата, те му је са правом и додељен надимак-Око соколово. Већ је реализован пројекат израде промо-филма о овој личности значајној не само за Србију, већ и целу Европу. Обзиром да је урађен пројекат реконструкције куће Драгутина Матића, а општина постала власник парцеле са кућом, у 2021. години наставиће се реализација пројекта реконструкције куће у изворном облику, тако да ће по завршетку овај локалитет представљати атрактивну туристичку дестинацију на мапи туристичке понуде Запања и Србије.

Такође, локална самоуправа реализоваће још два пројекта од великог значаја за област туризма и локалног економског развоја и то: „Изградња бунгалова за одмор и ресторана у Доњем Душнику“ и „Изградња базена на отвореном са баром у Доњем Душнику“.

Неопходно је у циљу смештаја заинтересованих туриста за обилазак локалитета у Запању перманентно радити на унапређењу знања становништва о туризму, угоститељству и могућности додатне зараде од бављења овом делатношћу. Такође, у перспективи, потребно је предвидети додатна средства у буџету намењена за јавни конкурс за субвенције мештанима за уређење соба за смештај гостију и категоризацију истих. Сеоски туризам би требало да допринесе очувању сеоске средине, очувању културне баштине, смањи миграцију село-град уз истовремено повећање нивоа животног стандарда.

Да би се то постигло, неопходно је константно текуће и инвестиционо одржавање постојеће инфраструктуре, као и изградња нове, а затим и перманентна промоција Запања и понуде у њему. Позивање медијских кућа за сваки значајан догађај у Запању, веома је битно за унапређење имица општине. Такође, промоција на друштвеним мрежама не носи трошкове, а има огроман допринос промоцији наших потенцијала. „Фејсбук-страница“ са одговарајућим догађајима, фотографијама и описима је један од алата за промоцију коју дневно прегледа неколико стотина људи, а путем „шеровања“, односно даљег дељења објава, могућности промоције увећавају се геометријском прогресијом на кориснике не само широм Србије, већ и Европе и света.

И ове као и предходних година Туристичка организација Општине Гацин Хан промовисаће активности и дешавања на територији Општине редовним ажурирањем званичног сајта Општине Гацин Хан као и фејзбук профила.

Бранко Миљковић

Дуги низ година постоји интересовање локалне самоуправе и Туристичке организације да се формира спомен кућа Бранка Миљковића у родном Гацином Хану али се још увек нису стекли услови за реализацију овог пројекта јер није постигнут договор са наследницима о откупу поменуте куће и парцеле на којој се она налази.

Туристичка организација општине Гацин Хан у току 2020. године реализовала је пројекат снимања документарног филма о Бранку Миљковићу.

Филм гледаоцима приближава живот и рад нашег најбољег песника. Бранко Миљковић је био принц позије каквог нисмо имали ни пре ни после њега. Документарац осветљава његов живот и рад пратећи наважније догађаје из његовог живота и рада. Бранко Миљковић је био песник снажног и експресивног израза.

У 2021. години предвиђена је промоција овог филма

Споменици и цркве

На централном тргу испред општине Гацин Хан налази се споменик Драгутину Матићу, најпознатијем ратнику из периода Првог светског рата познатом под надимком „Око соколово“.

У улици Милоша Обилића у Гацином Хану налази се споменик првом архиепископу Српске православне цркве Светом Сави.

Црква Светог вазнесења господњег у Великом Крчмиру – поуздано се зна да је црква постојала у 17. веку али се према подацима из летописа тврди да је ову цркву у живот описао монах Јефтимије 1169.године. Ова црква представља један од важнијих средњовековно културно историјских и религијских споменика из времена Немањића. Овај храм је због свог великог значаја за нашу историју и за историју уметности под заштитом завода за заштиту споменика од 1970. Године.

Црква Светог вазнесења господњег у Великом Крчмиру – новија – саграђена је поред мале цркве после првог светског рата на месту где су сахрањена три брата свештеника: Јанко, Здравко и Крста који су били Заплањске вође у првом српском устанку.

Црква Свете Петке у Мариној Кутини – најмлађа је црква у Заплању а са градњом је отпочета 2002.године. У овој цркви налазе се освештане одежде Свете Петке које су добијене из града Јаши у Румунији где и почивају мошти Свете Петке. Црква је 2015. године добила и освештени крст из Јерусалима.

Црква Светог великомученика Георгија у Горњем Барбешу – Изграђена је 1868. године на месту старијег храма.

Црква Светог Луке у Доњем Драговљу – на основу испитивања стручњака из завода за заштиту споменика културе у Нишу 1976. године црква се може временски сврстати у другу половину 17. века. Према натпису изнад улазних врата ове цркве иста је обновљена и живописана 1848. године.

Црква Светог Архангела Михаила у Ћелију – постоји претпоставка се да је ова црква саграђена у 14. веку док научници који су проучавали овај храм кажу да је из 17. века.

Црква Свете Тројице у Ћелију – саграђена је 1924. године.

Црква Светог Архангела Гаврила у Дукату – изграђена је на Римском локалитету. Током 2010. године обновљен је храм и конак.

Црква Светог Николе у Горњем Душнику – изграђена је 1845. године прилозима мештана из околних села а нарочито Николе Срнића који је после пропасти његове буне из 1841. године слао богате прилоге за изградњу овог храма.

Црква Успење пресвете богородице у Гркињи – изграђена је 1838. године на месту старе цркве.

Црква Светог пророка Илије у Јагличју – изграђена је 1854. године на темељима старе цркве.

Црква Успење пресвете богородице у Великом Вртопу – изграђена је 1927. Године.

Црква Светог Апостола Томе у Горњем Драговљу – 2020. године освештано је звоно те Цркве

На основу разговора са локалним парохом биће израђен маркетинг-план промоције овог сегмента културно-историјског наслеђа.

Туристичка организација општине Гацин Хан биће отворена за сваку конструктивну сугестију и предлог од стране колега, мештана, одборника и било ког појединца који својим знањем и познавањем туристичких потенцијала Запања може пружити допринос побољшању имиџа Запања.

ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ОПШТИНЕ ГАЦИН ХАН

Број 623-2020

У Гацином Хану, 11.12.2020. године

Директор
Срђан Игић

